

Módní středověká romantika aneb záhadný rytíř na nádvoří Severočeského muzea

30. 01. 2023 14:17

Mohutného vápencového reliéfu s postavou rytíře v pozdně gotické zbroji si nelze nepovšimnout přinahlédnutí na nádvoří hlavní budovy Severočeského muzea v Liberci, zvané rajska zahrádka.

Jedná se o kopii náhrobní desky, jejíž originál se nalézá v katedrále Nanebevzetí Panny Marie v italském Bolzanu u hrobu hraběte Wilhelma III von Henneberg-Schleusingen. Tento německý rytíř zemřel v květnu 1488 v nedalekém Salurnu při návratu z poutní cesty do Říma a k svému věčnému spánku se uložil v tehdejší farní kostele v Bolzanu. Rytířův náhrobek zhotovil sochař Erasmus Forster roku 1490 a v kostele byl osazen až o pět let později. Reliéf v životní velikosti vyniká bohatou heraldickou symbolikou a detailně propracovaným brněním.

„V našich muzeích je řada sbírkových předmětů, které vyvolávají otázky návštěvníků. Zvědavému návštěvníkovi často nestačí popiska u exponátů a hledá další informace. Naši odborníci z muzeí mají hluboké odborné znalosti a jsou schopni poskytnout detailní informace. Například právě k postavě rytíře v rajske zahrádce,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Proč byla kopie náhrobku dodatečně osazena zrovna na muzejní nádvoří v Liberci? Zřejmě se jednalo o místní romantickou touhu po vyvolání středověké atmosféry v některém z muzejních zákoutí. Středověký šlechtic Wilhelm III von Henneberg-Schleusingen se tak do Liberce zatoulal z čistě estetických a kulturně historických důvodů pozdního historismu na počátku 20. století, protože starší historická vazba zde neexistuje.

Rodokmen franckých hrabat a zdobný Wilhelmův náhrobek zřejmě natolik uhranul některou

z důležitých osobností Severočeského muzea, že kolem roku 1904 zadal zhotovení jeho přesné kopie, kterou následně nechal osadit do nádvorní zdi muzea. Autory kopie jsou tyrolští sochaři Andreas Kompatscher (1864–1939) a Arthur Winder (1873–1963), podle jejichž návrhů vznikla řada pomníků a soch na území bývalého Rakousko-Uherska a jeho nástupnických států.

Po celé 19. století bylo téma středověkého rytířstva v Evropě včetně kultury českých Němců velmi oblíbené, takže není divu, že tato móda se projevila i v nové budově prvního uměleckoprůmyslového muzea v českých zemích. Rovněž vrchol liberecké radnice v roce 1891 ozdobil bájný ochránce města zvaný Roland. Metznerova socha Rüdigerera von Bechelaren, jedné z bájných postav středověké Písně o Nibelunzích, se v Jablonci nad Nisou instalovala dokonce až v roce 1923. Romantické snění o středověkých rytířích totiž neskončilo kdesi v zákopech 1. světové války, ale žije stále dál i v 21. století v mnoha nových i starších podobách.